

**На вниманието на членовете на научното жури,
определено със Заповед N P-109-276/25.05.2023,
издадена от Ректора на МУ - Варна**

РЕЦЕНЗИЯ

на научната продукция на гл. асистент д-р Деница Тодорова Цанева-
Дамянова, д.м., МУ – Варна

във връзка с процедура за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“ по
специалност „Вирусология“

от проф. дмн Радка Младенова Аргирова, специалност „вирусология“,
Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ „Токуда“, София

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Представям на вашето внимание настоящата рецензия във връзка с обявен в ДВ,
бр.28/28.03.2023 г. конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в област на
висшето образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално
направление 4.3. Биологични науки, специалност „Вирусология“. Конкурсът е обявен
съгласно Заповед N P-109-276/25.05.2023, издадена от Ректора на МУ – Варна.

Главен асистент д-р Деница Тодорова Цанева-Дамянова, д.м. е родена през 1983 г. в
град Варна. През 2001 г. завършва III Природо-математическа гимназия „Академик
Методий Попов”- Варна, профил биология, с разширено изучаване на английски език.

Образованието си по медицина приключва през 2007 г. в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“- Варна.

През 2007-2008 г е лекар-ординатор към ЦСМП-Варна. От 01.02.2012 г. до момента е лекар-вирусолог, завеждащ вирусологична лаборатория към МДЛ“Статус“ гр.Варна. През 2012 г. получава специалност „вирусология“. Има допълнителна квалификация като магистър по здравен мениджмънт и медико-социални грижи – 2019/2021 г.

От 2016г. до 2019г. е редовен докторант към Катедра „Микробиология и вирусология“ на МУ-Варна, специалност: “Вирусология“, като в 2019 г. и е присъдена образователната и научна степен “Доктор“ в научна специалност „Вирусология“.

Темата на дисертационния и труд е: „Клинико-лабораторно проучване върху разпространението на вирусни хепатити В и D в обща популация и при пациенти с хронични чернодробни заболявания в Североизточна България. Продължителност на HBV – поствакциналния имунен отговор при ваксинирани лица" с научен ръководител доц. дм Лилия Иванова.

През периода 2016 г. - 2019г. е „асистент“, специалност: вирусология, Катедра „Микробиология и вирусология“ на МУ-Варна. **От 2019 г. до момента е главен асистент,** специалност: вирусология, Катедра „Микробиология и вирусология“ на МУ-Варна.

В настоящия конкурс д-р Цанева-Дамянова се представя с **16** научни публикации, от които **1** дисертационен труд (2019), хабилитационен труд – монография –**1 брой на български език**, глава от книга на английски език (издадена в чужбина) –**1 брой и публикации в списания и сборници – 14 броя**, с SJR и/или IF - **15 броя**, статии, други - публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или сборници от конференции без IF и SJR (неиндексирани)- **8 броя**. **Кандидатката представя участия в 39 научни форума по специалността „вирусология“.** Сумарно, д-р Цанева-Дамянова участва в настоящия конкурс за доцент с общо **1** хабилитационен труд (монография), **14** публикации в списания с SJR и/или IF и **1** глава от книга на английски език. По кварталната система наукометричните данни съответстват сумарно на **207 точки**, (при изискуем минимум от 200), като сред публикациите има такава с IF и 1 публикация е глава от книга без IF. Открити са общо 26 цитирания, като броят на цитиранията в научни издания и публикации реферирани и индексирани в световноизвестните бази данни с научна информация Web of Science и Scopus е 26 (52 точки), които надхвърлят изискуемия минимум от 50 точки. Тясно свързана с научната

й продукция е и участието и в 4 конкурсно финансирани научни проекта, всички – в областта на специалност „вирусология“.

Научните изследвания на кандидатката са разнообразни, но всички в областта на клиничната вирусология. Основните приноси на представените трудове могат да се групират тематично в следните направления, формулирани от кандидатката и с които съм напълно съгласна:

1. Хепатитни вируси- HBV (хепатит В) и HDV (хепатит D), HCV (хепатит С).
2. Херпесни вируси- EBV (Епщайн-Бар вирус), CMV (цитомегаловирус).
3. Вирусни инфекции при трансплантирани и имунокомпрометирани лица.
4. Вирусът SARS-CoV-2 (COVID-19).

Първата област на изследванията на д-р Цанева-Дамянова се отнася до хепатитните вируси. В тази област приносите и са забележителни и отлично отразени в публикациите и. Монографията върху хепатит D се чете с огромен интерес, в нея са представени не само интересните факти около откриването на този най-малък вирус, но и данни от собствените изследвания на автора (**монография В3**). HDV genotype I е определен като превалиращ в България (**монография В3, публикация Г-7.6**). Тежестта на чернодробното заболяване, причинено от хронична инфекция с HDV се доказва от кандидатката като зависи от генотипа на вируса и вирусния товар. Инфекцията с HDV ускорява и усложнява чернодробната дисфункция. По отношение на хепатит В е проведено интересно сероепидемиологично проучване за дефиниране продължителността на поствакциналния имунитет след ваксинация срещу хепатит В при голям брой индивиди във възрастов диапазон 6 м. – 20 г., обхванати от задължителната ваксинационна програма срещу хепатит В (**Публикация Г7.7**). В тази публикация има и предложение за реваксинация при лицата с избледнял хуморален имунитет спрямо HBV. В друго голямо сероепидемиологично проучване за честота на HBsAg и anti-HCV позитивност при пациентите с Неходжкинови лимфоми е установена по-висока от средната за североизточна България и страната честота, като маркерите на HBV са по-разпространени при тази група пациенти, в сравнение с HCV (**Публикация Г7.9**). В следващата научна област са представени публикации, анализиращи и оценяващи възможностите на различни допълнителни лабораторни методи в работата с вирусите от Herpesviridae, като тестовете за авидност, имуноблот и RT-PCR в

помощ на диагностиката, както и за определянето на давност на инфекцията. Оригинално за страната е приложеното използване на неинвазивно получен клиничен материал – слюнка - в PCR анализ при симптоматично новородено със съмнение за CMV инфекция, резултатът от което дава възможност за своевременно стартиране на специфично лечение. В тази област на изследване отбелязвам следните публикации (**публикации Г7.1, Г7.2, Г7.5** с цитирания в чужди научни издания. Дефиниран е рискът от развитие на лимфопролиферативни заболявания при имunosупресирани пациенти чрез изследване на anti-EA (D) IgG, като евентуален маркер за вирусна реактивация (**Публикация Г7.10**). Определена е значимостта на теста за авидността на anti-VCA IgG при пациенти с инфекциозна мононуклеоза и предполагаема реактивация на EBV (**Публикация Г7.11**). Направен е сравнителен анализ на първичният имунен отговор срещу основните антигени (VCA) и EA (D) при пациенти с клинично доказана първична инфекция. Определя се и отговорът на антителата към EA (D) антигена като маркер за реактивиране в пациенти в риск-лимфом на Ходжкин и неходжкинов лимфом, пациенти с имunosупресия, главно с остра миелоидна левкемия и пациенти с първична инфекция (инфекциозна мононуклеоза) (**Публикация Г7.12**). Приложен за първи път в страната Real time PCR метод в диагностиката на EBV при пациенти за доказване на първична и реактивирана инфекция (**Публикация Г7.13**).

В другата научна област на изследване - **вирусни инфекции при трансплантирани и имунокомпроментирани пациенти** – е приложен за първи път в страната Real time PCR метод сравнително и наред със серологичните маркери при дефиниране на реактивация на латентна инфекция с вируси от сем. Herpesviridae при пациенти с Болест на Ходжкин, Неходжкинови лимфоми и други имunosупресирани пациенти (**Публикация Г7.13**). Направен е сравнителен анализ на първичният имунен отговор срещу основните антигени (VCA) и EA (D) при пациенти с клинично доказана първична инфекция и се определя отговорът на антителата към EA (D) антигена като маркер за реактивиране в пациенти в риск, за които споменах по-горе. (**Публикация Г7.12**).

Като вирусолог, д-р Цанева-Дамянова не е останала настрана и от пандемията COVID-19 – прочетох с интерес **публикация Г7.4**. Направено е първото за България (2020 г.) сероепидемиологично и скринингово изследване за разпространението на антитела срещу SARS-CoV-2 сред 586 амбулаторни пациенти. В общата популация сероконверсията към вируса на COVID-19 е от съществено значение за дефиниране на

разпространението му, формирането на колективен имунитет, както и при изготвянето на алгоритмите за профилактика и лечение на инфекцията.

След обстойно запознаване с трудовете и участията на д-р Цанева-Дамянова, както и в резултат на колегиалното ни познанство, пред мен се очертава образа на прецизен изследовател на редица важни актуални и недостатъчно изяснени вирусни инфекции в своя регион – Североизточна България. Данните, получени от д-р Деница Цанева-Дамянова са валидни и за цялата страна. Напълно съм съгласна с **изводите и приносите от изследванията ѝ**. Тъй като в своето развитие д-р Цанева-Дамянова е следвала своите учители – доц. В. Русев и доц. Л. Иванова, съвсем разбираемо е, че днес разполагаме не само с данни за разпространението на редица вирусни инфекции в Северо-източна България, но виждаме и тенденциите на това разпространение във времето, както и значението на диагностиката и антивирусната терапия за патологията на целия регион. **Следователно, налице е безценна приемственост в тематично отношение, съчетана с актуализиране на методите на изследване, разширяване обхвата на таргетните групи – обект на изследванията и обогатяване на изводите с нови приноси от тези изследвания.**

Академичната длъжност „доцент“ изисква и сериозна преподавателска работа. Благодарение на отличното знание и ползване на английски и френски език, д-р Цанева-Дамянова се справя успешно с преподаването. Според справката за учебната натовареност, тя е започнала преподавателска дейност в МУ – Варна през 2015 г. и има преподавателски стаж, в това число – учебна натовареност – далеч над задължителните 220 ч. Учебната и натовареност включва както обучение на български, така и на английски език /последната доминира/, при това – с упражнения и лекции.

Вече споменах, че познавам лично д-р Деница Цанева-Дамянова, с която сме работили заедно по време на престоите и в София. Тя е задълбочен, точен изследовател, с трайни интереси във вирусологията, обещаващ учен, което се доказва и от научната и продукцията.

В заключение, комплексната оценка на научно-изследователската и преподавателската дейности на кандидатката, дългогодишният ѝ личен опит в обучението по съвременна вирусология, както и личните и качества, ми дават увереност да гласувам положително за заемането от главен асистент д-р Деница Цанева-Дамянова, д.м., на академичната позиция „доцент“ в МУ – Варна. Нейните постижения надхвърлят необходимия

минимум за „доцент“, поради което убедено предлагам и на членовете на уважаемото научно жури да гласуват положително. Така вече няколко години сме свидетели как МУ-Варна постоянно и системно се обогатява с опитни и сериозни клинични вирусолози, продължители на изследователската и преподавателска традиция по вирусология не само във Варна, но и в България.

София, 05.08.2023

РЕЦЕНЗЕНТ:

